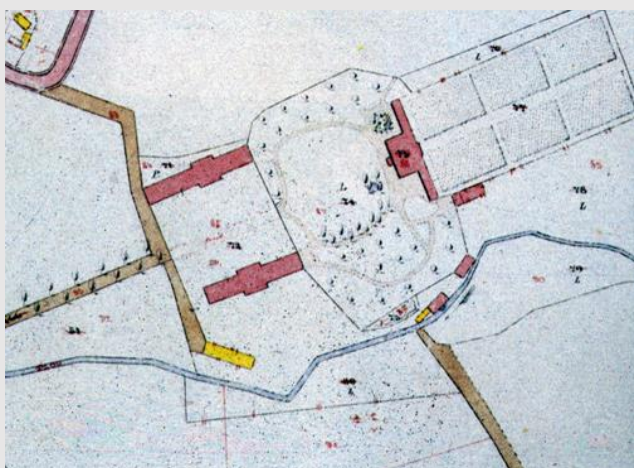

JAKOVLJE

1. OPĆI I ADMINISTRATIVNI PODACI

Županija	Zagrebačka
Grad/općina	Općina Jakovlje
Naselje	Jakovlje
Katastarski podaci	k.č. br. 88, 89/1, 87/3, 87/11, 97/10, 84/3, 82/16, 82/15, 82/14, 82/13, 104/17, 84/4, 104/38, 104/41, 104/44, 104/14, 104/15, 104/13, 104/12, 104/11, 104/10, 104/42, 104/43, 104/28, 104/27, 104/26, 104/4, 104/5, 104/29, 104/19, 104/20, 104/21, 104/6, 104/45, 104/16, 104/7, 1184, 1185, 1186, 1187/1, 1187/2, 1187/3, 89/6, 89/7, 89/8, 89/18, 89/9, 89/10, 89/11, 89/12, 89/13, 89/14, 89/15, 89/16, 89/17, 104/9, 94/1, 95/26, 95/32, 92/4, 92/3, 92/2, 92/1, 85/1, 85/2, 86, 90/4, 89/2, 89/3, 89/4, 89/19, 89/20, 82/13, 87/2, 87/4, , 87/7, k.o. Jakovlje.
Naziv	Dvorac Jakovlje/Oršić/Siksta
Nadležnost	Konzervatorski odjel u Zagrebu
Glavna datacija	18. i 19. stoljeće
Naručitelj	Obitelj Oršić
Vlasništvo	Hrvatsko društvo likovnih umjetnika (HDLU) i Udruženje likovnih umjetnika Hrvatske (ULUPUH)
Pravni status	Z-2440
Namjena	Umjetnički ateljei

Povijesni katastar imanja iz 1860. godine, zona zaštite na DOF podlozi

2. SMJEŠTAJ, ORGANIZACIJA I SASTAVNICE CJELINE

Dvorac je smješten na povišenom platou u odnosu na naselje. Nekadašnja trokrilna građevina danas ima samo središnje i južno krilo. Unutar djelomice očuvanog perivoja, koji se prostire pred njegovim glavnim pročeljem nalazi se park skulptura (od 1993. g.) i aleja koja vodi do glavnog ulaza u dvorac. Gospodarske

građevine koje su se nekada obostrano pružale duž prilaza dvorcu danas više ne postoje. Na njihovom mjestu su podignute nove suvremene zgrade sadržajno nevezane za dvorac. U stražnjem dijelu imanja gdje su nekada bili vrtovi, danas je velika travnata površina.

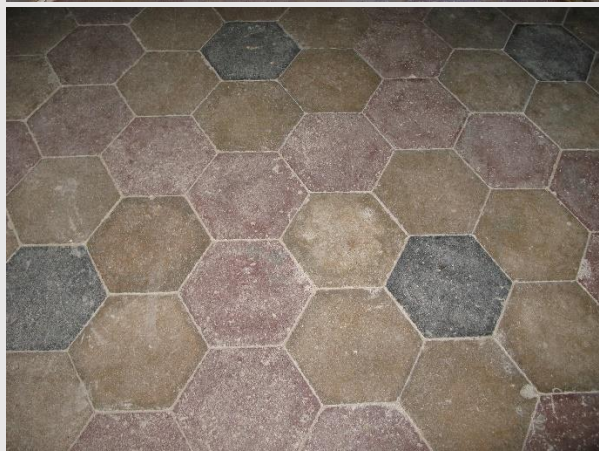
2.1. DVORAC

Od nekada trokrilne simetrično koncipirane cjeline danas postoje dva krila – središnje glavno i južno bočno, oba jednokatna s tim da glavno dominira tlocrtnim dimenzijama, visinom i dekorativnim sustavom u odnosu na bočno krilo koje je niže, znatno uže i bez dekorativne arhitektonske plastike. Jednako je bilo oblikovano i sjeverno bočno krilo koje je zbog oštećenja recentno uklonjeno. Altana pred glavnim ulazom u dvorac ima terasu s nadstrešnicom koju podržavaju toskanski stupovi, a vezana je za središnju prostoriju katne etaže.

Prostorni koncept glavnog krila (prvobitno barokna kurija) temelji se na trodijelnoj simetričnoj podjeli u prizemlju i katu. Prizemlje je određeno središnjim ulaznim prostorom iz kojeg se pristupa stubištu T tlocrta u osi glavnog ulaza, dok su obostrano po tri veće prostorije. Kat je organiziran na uobičajen način sa središnjom dvoranom, tlocrtno većom od ostalih, koja ima izlaz na terasu (altana) i amfiladno je povezana s dvije bočne prostorije. U stražnjem dijelu, u širini glavne dvorane je stubišni prostor, a obostrano po dvije prostorije. Podrumske prostorije svođene su bačvastim svodovima sa susvodnicama kao i prostorije prizemlja, dok su katne prostorije zaključene drvenim stropovima. U prostorijama bočnog krila nalaze se koritasti svodovi.

Glavnim pročeljem središnjeg krila dominira altana s lučno rastvorenom jednotravejnom bazom nad kojom je balkon s kovanoželeznom ogradom i dva stupa naglašena entazisa koji podržavaju jednostrešni krov. Pročelna je ploha artikulirana sa sedam prozorskih osi od kojih su tri grupirane unutar središnjeg, zabatno zaključenog rizalita. Oko prozora koncentrirana je historicistička dekoracija industrijski proizvedena u terakoti (rastvorene školjke, vegetabilni akroteriji, konzole s akantom itd.) Južno pročelje bočnog krila artikulirano je ujednačenim ritmom prozorskih osi, dok su prozori stražnjega pročelja zazidani. Arhitektonska plastika svedena je na glatke prozorske okvire i potkrovni holkelni vijenac. U interijeru se nalaze dijelom očuvani elementi interijerske opreme - keramične pločice s kraja 19. stoljeća u ulaznom prostoru prizemlja, na stubištu i stubišnom prostoru kata, balustradne ograde u ulaznom prostoru i na stubištu, željezna vrata stubišta s gitrama i historicističkim ornamentima. U središnjoj prostoriji kata kao i u bočnim katnim prostorijama nalaze se očuvani zidni oslici iz 18. i 19. stoljeća ispod recentnih slojeva žbuke i boje.

2.2. KRAJOLIK

Krajolik koji okružuje dvorac čini pejzažno koncipirani perivoj ispred glavnog pročelja dvorca kojem je naknadno dodana prilazna aleja i u stražnjem dijelu travnata površina gdje je nekada bio geometrijski koncipirani vrt. Bjelogorično raslinje i grupe visokih stabala čine perivoj u kojem se od devedesetih godina 20. stoljeća postavljaju djela hrvatskih kipara. Iako se prostor održava košenjem trave, on je zapravo zapušten te je neophodno je njegovo uređenje na temelju konzervatorske studije kojom će se definirati vrijednosti i očuvanost povijesnih slojeva. Neophodno je uređenje ovoga prostora kao i donošenje odluke o tome koji će se elementi povijesnog uređenja reafirmirati.

3. STANJE

Današnje stanje dvorca i njegova okolnog prostora može se ocijeniti kao loše. Sjeverno krilo, koje je bilo oštećeno u požaru 1979. g. i dodatno statički oslabljeno potresom 1990. g., stručno je ocijenjeno kao ruševno i opasno te je početkom 2011. godine uz svu potrebnu dokumentaciju uklonjeno. Na preostalim dvama krilima izvedena je konstruktivna sanacija perimetralnih zidova injektiranjem i ugradnjom čeličnih zatega. Altana je u donjoj zoni konstruktivno stabilizirana i ožbukana, a stupovi terase su restaurirani. Krovništa obaju krila su obnovljena još 2002. godine. Žbuka na pročeljima je u vrlo lošem stanju, dok je stolarija glavnog pročelja središnjeg krila replicirana prema zatečenoj stolariji 2016. godine. Izrađeni su kalupi za sve elemente pročeljne historicističke plastike, koja je u međuvremenu pod utjecajem atmosferilija gotovo u potpunosti propala. Tijekom 2021. izvedena je hitna sanacija šteta nastalih u petrinjskom potresu. Okoliš dvorca uključujući prije svega bivši perivoj sa skulpturama zapušten je i bez jasnog koncepta što se rješava projektom njegova uređenja čija izrada je u tijeku.

4. VALORIZACIJA

Dvorac, okružen ostacima perivoja u kojem se nalaze radovi suvremenih hrvatskih kipara, dominira vizurama naselja i zapravo je najmarkantnija točka ovoga prostora. Trokrilni se dvorac razvio iz barokne kurije dogradnjom uskih bočnih krila iz čega se formirala cjelina neuobičajene dispozicije i dimenzija. Historicističkom obnovom kojom se uvodi nova pročeljna dekoracija kao i izmjena gabarita središnjeg

krila, promijenjen je barokni karakter dvorca, a slojevitost postaje temeljna vrijednost cjeline. Perivoj je formiran sredinom 19. stoljeća u duhu vremena što znači da se uz gospodarske građevine, vrtove i voćnjake uređuje reprezentativni, pejzažno uređen predio za šetnju čime se zaokružuje karakteristično feudalno imanje na kojem se spajaju odmor i gospodarenje.

Prvotna barokna kurija i danas se čita u svom prostornom ustroju i konstruktivnim elementima koji svjedoče o vještom majstoru/graditelju kojeg potvrđuju i arhivski izvori. Riječ je o zagrebačkom graditelju M. Leonhardt u kojem je ovo najvjerojatnije posljednji rad. Proširenjem i dogradnjama kurije te formiranjem perivoja u 19. stoljeću nastaje skladna cjelina u duhu nove filozofije i načina življenja koja se velikim dijelom očuvala do današnjih dana. Ulaskom umjetnika u dvorac i osnivanjem parka skulptura pridodana je nova vrijednost dvorcu jer se suvremeno umjetničko stvaralaštvo povezuje s povijesnim prostorom u kreativnu cjelinu značajnog estetskog i umjetničkog naboja.

5. MJERE ZAŠTITE I PREPORUKE ZA OBNOVU I PRENAMJENU DVORCA I CJELINE

Dvorac, k.č. 88, k.o. Jakovlje – stupanj zaštite: D2, D4

Središnje glavno i južno bočno krilo obnavljat će se primjenom konzervatorskih metoda (održavanje, sanacija, konzervacija, restauracija, restitucija, rekonstrukcija) u očuvanju volumena, artikulacije i oblikovanja pročelja, prostornog ustroja, konstruktivnih elemenata i sačuvanih dijelova opreme (vratna stolarija, podne obloge, balustradne ograde stubišta, zidni oslici itd.). Moguće su određene intervencije u interijeru s ciljem zadovoljavanja nove funkcije.

Sjeverno bočno krilo (uklonjeno zbog oštećenja) obnavljat će se metodom faksimilske rekonstrukcije volumena i pročeljne artikulacije s ciljem postizanja cjelovitosti povijesne situacije, uz slobodnu prilagodbu unutarnjeg prostora novoj namjeni.

Krajolik, k.č. 87/3, k.o. Jakovlje – stupanj zaštite: K2

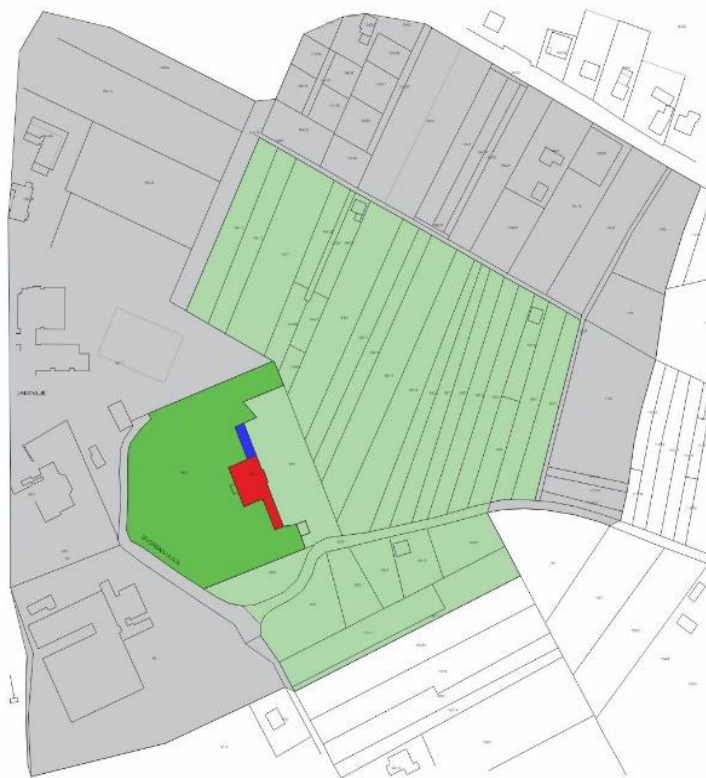
Na parceli pred dvorcem rekonstruirat će se povijesna matrica perivoja s mogućim uvođenjem novog biljnog fonda, nove opreme, skulptura i sl.

Krajolik – stupanj zaštite: K3

Parcele u stražnjem dijelu imanja uredit će se očuvanjem zelene zone koja će se uskladiti s identitetskim obilježjima krajolika.

Kontaktna zona – stupanj zaštite: R1

Sve čestice unutar obuhvata zaštite koje nisu određene zaštitom K2 i K3 potrebno je kontrolirati kao kontaktnu zonu radi očuvanja ambijenta i najznačajnijih vizura na dvorac.

DVORAC

- D2 ■ Primjena konzervatorskih metoda (održavanje, sanacija, konzervacija, restauracija, restitucija, rekonstrukcija) u očuvanju volumena, artikulacije i oblikovanja pročelja, prostornog ustroja, konstruktivnih elemenata i sačuvanih dijelova opreme interijera. Moguće su određene intervencije u interijeru s ciljem zadovoljavanja nove funkcije. Sve navedeno izvodi se u skladu s detaljnijim konzervatorskim smjericama koje će se izdati na temelju konzervatorsko-restauratorskih istraživanja koje je prethodno potrebno provesti.
- D4 ■ Nova izgradnja u smislu faksimila povijesne zgrade (ukoliko postoji dokumentacija ili drugi materijalni izvori informacija na temelju kojih je moguće izvesti faksimil) ili suvremenog oblikovanja u osnovnim gabaritima povijesne zgrade koja se nalazila na tom mjestu. Sve navedeno izvodi se u skladu s detaljnijim konzervatorskim smjericama koje će se izdati na temelju konzervatorsko-restauratorskih istraživanja koje je prethodno potrebno provesti.

PERIVOJ

- K2 ■ Očuvanje ili rekonstrukcija matrice s mogućim uvođenjem novog biljnog fonda i opreme. Sve navedeno izvodi se u skladu s detaljnijim konzervatorskim smjericama koje će se izdati na temelju studije perivoja koju je prethodno potrebno izraditi.
- K3 ■ Očuvanje zelene zone ili parterno uređenje bez nove izgradnje, sve usklađeno s karakterom prostora (prema konzervatorskim smjericama nadležnog konzervatorskog odjela).

RECENTNA IZGRADNJA

- R1 ■ Valorizaciju i smjernice donosi nadležni konzervatorski odjel.

6. BIBLIOGRAFIJA I DOKUMENTACIJA

Jakaša Borić, V.; Dvorac u Jakovlju – povijest gradnje i buduća obnova, Portal, 2012.

Marković, V.; Barokni dvorci Hrvatskog zagorja, NSB, Zagreb, (83, 84), 1995.

Obad Šćitaroci, M.; Dvorci i perivoji Hrvatskoga zagorja, Školska knjiga, Zagreb, 2005.

Župan, I.; Međunarodni park skulptura Jakovlje, HDLU, Zagreb, 2006.

Wikipedija, Jakovlje

Dvorci i kurije sjeverne Hrvatske – stanje i mogućnosti njihova uključivanja u suvremeni život, grupa autora, Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Zagreb, 1970.

Arhitektonska snimka dvorca, 1:100, autori: Danijel Marasović, d.i.a.; Robert Šimetin, d.i.a.; Vladimir Kos, d.i.a., Tehnozone d.o.o., 2007.

Izvešće o restauratorskim sondiranjima vanjskih pročelja dvorca u Jakovlju, „Torzo”, Zagreb, 2007.

Konzervatorska studija dvorca Jakovlje za rekonstrukciju zapadnog krila, Konzervatorski odjel u Zagrebu, 2008.

Idejni projekt obnove sjevernog krila dvorca u Jakovlju, gl. projektant: Danijel Marasović, d.i.a., Tehnozone d.o.o., 2008.

Izvedbeni projekt obnove sjevernog krila dvorca u Jakovlju, gl. projektant Danijel Marasović, d.i.a., Tehnozone d.o.o., 2009.

Studija obnove i uređenja perivoja dvorca Siksta u Jakovlju, Amalija Denih, Biserka, Dumbović Bilušić, Zagreb, 2009.

Izvešće o konzervatorsko restauratorskim istražnim radovima u interijeru južnog krila dvorca u Jakovlju s katalogom opreme i uređenja interijera, Vjekoslav Varšić, Arbi, d.o.o., 2013.

Projekt konstruktivne sanacije glavnog i južnog krila dvorca, Radionica statike, Branko Galić, dipl.ing.građ., 2016.

Projekt drenaže, Božidar Magdalenić, dipl.ing.građ., 2018.

Glavni projekt obnove i prenamjene dvorca Oršić u Jakovlju, autori: R. Šimetin, d.i.a., M. Matas, d.i.a., 2020.